

LET. IX.

1916

ŠT. 3 IN 4.

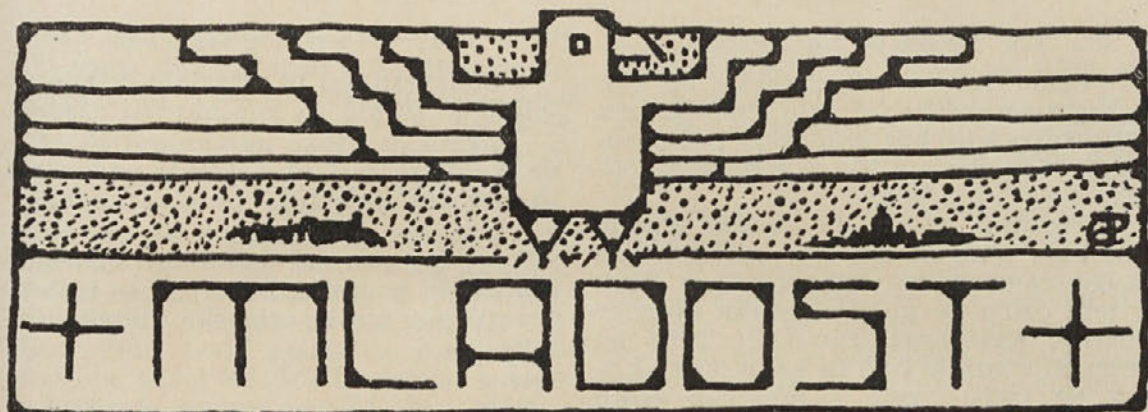
MLADOST

GLASILO
SLOVENSKIH ORLOV

CENA K 3~ ∞ ∞ UREDNIK A. KOMLANEC

NATISNILA KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

GLASILO SLOVENSkih ORLOV.

ŠTEV. 3 in 4.

MAREC, APRIL 1916.

LETNIK IX.

DESETLETNICA.

IVAN PODLESNIK.

Meseca novembra bo poteklo deseto leto, odkar je bil ustanovljen v Ljubljani prvi telovadni odsek. Ker je tisti temeljni kamen sedanji »Zvezi Orlov«, ki je vso dobo njegovega obstanka vrlo delovala in sledila od leta do leta bolj njenim ciljem; ker je ta organizacija storila mnogo dobrega med našo mladino in med našim ljudstvom, zato bi bilo vzroka dovolj, da bi se ta desetletnica na dostojen, primeren način praznovala. Ampak čas strašne svetovne vojske nam je preobrnil načrt. Nič ne kaže, da bi se dotedaj razmere tako ublažile, da bi nam bilo mogoče misliti na kakšno proslavo desetletnice. Imam pač eno iskreno željo, ki me je silila že dalj časa, da sem se namenil pisati o desetletnici, to namreč, da bi se dotedaj viharji vsaj toliko polegali, da bi mogli obhajati desetletnico v znamenju novega življenja — v znamenju reorganizacije.

Jasno nam je, da bo treba tudi našo orlovsko organizacijo, ko nastopijo zopet redne razmere, preurediti, preustrojiti. Nekaj misli o tem sem napisal že v svojem zadnjem članku, danes jih hočem — na izrecno željo urednikovo — še nekoliko natančneje, v podrobno orisati.

I. Temeljna načela.

Ta nam morajo ostati nedotaknjena. Sklepi slovenskih katoliških shodov nam morajo biti sveti. Načela, po-

dana v »Zlati knjigi«, nam morajo vedno blesteti pred očmi; ona nam mora biti drugi katekizem. V tem je povedano vse.

II. Organizacijski načrt.

a) »Zveza« kot središče mora ostati v Ljubljani.

b) Podzveze po posameznih kronovinah se morajo poživiti, v občevanje med njimi in osrednjim odborom v Ljubljani mora priti prava vojaška disciplina.

c) Okrožja v krogu posameznih podzvez se naj razdele po dekanijah. Tudi mednje je treba zanesti več discipline.

č) Odseki! Tam, kjer so obstajali, se bo moralo skrbeti, da bodo začeli s prvim dnevom rednih razmer zopet delovati. Novih nekaj časa ne bo kazalo ustanavljati, temveč vso skrb, pažnjo in marljivost bo treba posvetiti obstoječim — oziroma »od mrtvih vstalim«.

Da bo pa moglo iti to delo v redu »kakor po nitki« naprej, zato nam je treba novega, temeljitega »Poslovnika«, v katerem naj bodo do podrobnosti načrtane pravice, dolžnosti in delokrog teh delov organizacije.

Ta poslovnik naj pa poleg tega sprejme v se še temeljna določila za ravnanje članov, naj bo »Dienstreglement« tako za člane kot za odseke, okrožja, podzveze in zvezo.

III. Tehnično delo.

Celo vodstvo organizacije se deli v organizatorične in tehnične odbore. Zato velja isto, kar sem rekel pod prednjim odstavkom, tudi za tehnična vodstva oziroma odbore.

Osrednji odbor bo čakala glavna naloga v tem, da izdela v prvi vrsti že dolgo obetani »Vežbovnik«. Tudi v tem oziru bo pustila vojska globoke sledi v naši organizaciji in treba bo premišljevati, koliko in kaj vojaškega bo treba vzeti v tehnično stran našega dela. Bogate izkušnje Orlov-vojakov iz sedanje vojske bo treba upoštevati, jih premišljevati in povzeti iz njih najboljše.

IV. Organizatorična šola.

Kurzi, predavanja, fantovski večeri! To se mora takoj poživiti, ker brez tega ne bo šlo delo naprej. In ravno tu bo najbolj odprto polje za pridno delo. Naj omenim samo nekaj stvari:

Politične razmere širom sveta, v naši širši in ožji domovini.

Gospodarstvo. Trgovina. Zadružno življenje.

Cerkvene in verske razmere.

Zgodovina. (To se mi vidi posebno važno. Čutim, da smo to panogo preveč zanemarjali.)

Razmere do drugih slovanskih narodov, zlasti do Jugoslovancev.

In še mnogo drugega. Dela preobilo! Če bodo razmere dopuščale, tudi priprave za večje shode.

V. Tehnična šola.

Podzveze naj bi prirejale četrtletne tehnične tečaje za več okrožij skupaj.

Zveza pa vsako leto en daljši tečaj, na katerem naj bi polagali podzvezni in okrožni načelniki prave izkušnje.

Obenem s temi tečaji naj bi se vršili organizatorični tečaji za odbornike okrožij in podzvez, ki naj bi se izobraževali tu za prave orlovске ljudske učitelje.

* * *

To je načrt. Marsikdo, ki ga bo čital, poreče: ta človek sanja! V tem času in v teh razmerah pa tak načrt.

Prijatelj, tudi jaz ga pišem v uniformi, daleč od svoje družine in domovine. Čitaj pisma naših Orlov-vojakov in prepričaj se boš, da misli z menoj tako sto in sto naših Orlov. To mi je dalo tudi poguma, da sem ta svoj načrt napisal.

Če hočemo živeti, moramo nositi v srcih pogum, v mislih pa načrte za delo. Brez teh dveh stvari ne gre delo naprej, se ne more tudi pričeti.

Smo sejalcji. Verujemo, da bo prišla pomlad in zato imamo pripravljena semena. Upamo pa tudi, da bo dal ljubi Bog toplih solnčnih žarkov, da bo moglo rasti.

Daj, daj, nebeški Gospod, da bi mogli z začetjem uresničenja teh načrtov obhajati desetletnico tiste organizacije, ki si je prizadevala mnogo, vzgojiti iz slovanskih mladeničev Tebi dopadljive ljudi! Na zdar!

ALI JE NARAŠČAJA TREBA?

ANTON KOMLANEC.

V zelenem gozdu raste staro in mlado drevje. Ako bi narava leto za letom ne sadila mladega drevja, bi gozd izumrl. — V vojski odhajajo v mirnem času izsluženi vojaki in na njih mesto stopajo novinci. Ako bi namesto odišli ne nastopali novi, bi kmalu vojna sila doživela in, ako bi namesto vpokojenih in umrlih častnikov, ne dajale kadetnice novih, bi kmalu ostareli častniki zapovedovali v pičlejšem in pičlejšem številu, dokler jih ne bi zmanjkalo popolnoma.

Tako je tudi pri Orlu. Nobeno društvo, ki nima naraščaja, ne obstane. Narava vsake organizacije od naj-

večje do najmanjše terja naraščaj. Koliko časa bi obstala župnija, ko bi ne bili rojevani otroci v njej ali bi se ne naseljevali župljani vsaj od drugod? Z naraščajem nadomešča organizacija moči, ki jih je izgubila. Kakor vsakemu društvu se tudi Orlu člani ali starajo ali umrô ali jih stanovski poklic presadi drugam. Te, ki jih je zmanjkalo, morajo nadomestiti novi, sicer orlovska organizacija izumre.

Po vojni bomo hiteli na plan, kakor čebele po hudi nevihti. Hiteli bomo za svojimi verskimi, družinskimi, narodnimi, državnimi, gospodarskimi, kulturnimi cilji. Po vseh teh njivah

bodo ležala polomljena drevesa, ki jih bo treba deloma ozdraviti, deloma odstraniti in z novimi nadomestiti. Tudi na orlovski njivi bo marsikaj navskriž. Tu in tam bo še malo brazgotinastih dreves samevalo. — Koder že zdaj gojijo naraščaj, bo zazelenelo na orlovski njivi kakor maja meseca in kmalu bo spet slovel njihov Orel kakor prejšnje čase, kot bi ga izkopali iz tal. Koder zamujajo, bodo delali pokoro, ker njihove moči bodo posrebale vsestranske potrebe tako, da jim bo mogel sovražnik pred nosom jemati, kar bi bilo lahko njihovo, ko bi si zasigurali zdaj.

Po vojni bodo prihajali preostali bratje domov. Mnogo jih ne bo, nekaj pa. Oživeli jim bodo spomini orlovskih časov. Mnogi se jih niti med bojnim gromom, kjer vise med življenjem in smrtjo, ne morejo otresti. Marsikateri dela ves čas, kar je na vojni, načrte za dobo, ko se vrne. Kje bodo ti, kar jih bo vojska ujeklenila in izpopolnila, uveljavili svoje izkušnje? Tam, kjer jih bo čakal nadebuden naraščaj z veliko radovednostjo. Kakšna radost za Orle, ki bodo mogli zahvaljevati Boga, da jim je dovolil vrnitev! Ob spominu na prestano bojno grozo bodo zamogli povedati marsikatero prikladno misel, ki bo krepila načelno pot in telovadno vneto. Žalostni pa bodo, kjer ne bo več o Orlu ne duha ne sluha, ampak samo pogorišče, kakor so jih toliko videli na bojišču. Naj jih povsod čaka naraščaj, da bodo oni takoj zamogli začeti z delom v mladi drevesnici.

Sicer pa vsak ve, da so že v mirnem času pojemale odseki, ki niso skrbeli za naraščaj. — Ko govorim o potrebi naraščaja, imam v mislih tisti naraščaj, v katerem se orlovsko nedoletni dečki pripravljajo za Orle. — Možno je namreč številčno dopolnjevanje odseka tudi na ta način, da odsek z agitacijo pridobiva orlovsko polnoletne mladeniče za nove člane. Toda kako je s tem načinom izpopolnjevanja odsekovih vrst, ima vsekako vsak odsek svoje izkušnje.

Prvič je mučno za odsek, loviti posamezne mladeniče, ki so še zunaj Orla. Pa tudi, če ima odsek gorečih in spretnih agitatorjev, ni prijetno, ako kapne enkrat en, enkrat en novinec. To moti odsek v razvoju. Vsake-

mu posebnega vaditelja oskrbeti ni mogoče. Marsikak odsek jih nima niti za redne razmere dovolj. — Če se pa vsi za novince žrtvujejo in ponavljajo ž njim že znane vaje, je vajenim dolgočasno, novincu pa neprijetno, ker vidijo vsi njegovo okornost. In vendar nekaterih vaj, kakor n. pr. razporedov, ni niti mogoče pokazati, razen če jih je več skupaj. Pri tem se začetnikom le prerada vriva misel, da ne bodo dosegli drugih v spretnosti nikoli. Zato obupujejo in, če ni pametnega načelnika, ki jim vidi v dušo, odidejo. Torej spopolnjevanje na ta način moti odsekov tehnični, pa tudi načelni razvoj.

Zato potrebuje odsek takega naraščaja, ki takoj po vstopu med prave Orle lahko sodeluje s prejšnjimi. To je pa le mogoče, ako privre iz dečkov, ki jih je odsek določen čas že pripravljaj za Orle. Ti znajo že vse temeljne gibe in morejo zato nadaljnje vaje vaditi s starejšimi. Tudi jim je samoposebi umevno delati za orlovske vzore, kakor to delajo starejši.

Ta naraščaj dotaka redno in izpopolnjuje v zadostnem številu vsako leto orlovske vrste. Ni treba čakati, kdaj bo kanil eden, kdaj zopet drugi. Tudi glede števila je dosegel odsek, ki je poskrbel za tak naraščaj neko stalnost. Stalnost pa omogoči odseku narediti določen načrt in ga uresničiti. Tak odsek more zlahka držati celo leto domenjeni program. Zamore zagotoviti bodisi za okrožno prireditelstvo število udeležencev, bodisi za zvezno, ne da bi bil prisiljen snesti svoje zagotovilo.

Naraščaj nudi tudi voditeljem in vaditeljem odsekovim ter vsem, ki jih njegov razvoj zanima, priliko upoznati večino članov od prve mladosti. Tako jim je značaj le-teh popolnoma jasn, njihove hibe in vrline. Vedo, v čem se je na koga zanesti. Ob času podjetij pride zelo prav taka znanost, pa tudi v borbah z nasprotniki. To znanje znatno dvigne Orlom in njihovim pristašem porabnost orlovske organizacije.

Z ozirom na zadnje torej je naraščaj dobro došel, z ozirom na ono prvo, da ga namreč zahteva narava vsake organizacije, je pa za Orlo življenjska potreba.

MIRÚ SIMBOL.

I. SILVESTER.

Tak mirú simbol bi Vam, bratje Orli, predvsem, pa ne samo Vam, ampak celi naši slovenski zemlji, mogoče morem še širneje želeči, celi državi, vsem državam, celemu svetu, poslal prav iz srca.

Pa ni mi ga treba, to je storil že eden, ki ima in hrani ta simbol mirú na zemlji, t. j. sv. Oče. On je mogočno in tako odločno povedal, da je On tisti posredovalec med tistimi, ki imajo v težkih časih tudi svetnih dobrin, prvo besedo. Kot namestnik Kristusov je govoril: »Blagoslovljen tisti, ki prvi ustavi strašno morijo človeštva!« Jaz sem tisti, ki ne pozna zmagovalcev in zmaganecov, ki ne dela razlike med velikimi in malimi; v veri Gospodovi — so vsi izšli od enega Očeta, in vsi morejo le k Njemu. Sv. vera — katoliška, vesoljna je tu na svetu mirú simbol. Dajmo malo pogledati, ali se narodi tega zavedajo! Imam pisma izza bojne črte, imam priliko gledati z lastnimi očmi in slišati z ušesi, ali je vojska, to gorje, splošno kaj ljudi odvrnilo od pregreh — posebno nečistovanja! Te dni je bil bivši načelnik (sedaj invalid) Orla v Š. in mi pravil o silni kugi nenravnosti, ki se širi po vsej njegovi okolici. Kolikor je ljudi še doma, zlasti ženstvo, so se vdali neki duševni vnemarnosti, lenobi! Ženstvo meni, da, če se vda pohotnosti, je s tem svoj namen doseglo! Zanimivo je, da sem te dni slišal od mladenke, da bo tudi nezakonska mati dobila za vsakega novorojenčka-dečka 150 K podpore; saj na svetu bo od sedaj naprej tako silno manjkalo fantov, da se bodo delile take-le premije. — Seveda od naše katoliške Avstrije ni pričakovati take odredbe, zanimivo je pa vseeno, kako si ta vrsta ljudi v glavo vbije eno ali drugo naredbo in prikroji svojim nazorom. Pripetilo se mi je, da se je oglasil pri meni višjih in nižjih šarž vojak z vprašanjem, kje da se nahaja hiša javne nemoralnosti. Bili so druge narodnosti, vendar nič prikrivati, tudi med naš mali narod sega globlje in globlje tudi ta rak-rana! In tak človek-slabič, brez energije in volje naj bo naš rešitelj? Da, pripeti se, da govori ljubezni poln o

To vejo z oljčnega drevesa
So do človeškega rodú
Poslala blažena nebesa
V poroštvo sprave in mirú. —
(Gregorčič: Oljki.)

narodu — a za prvo počutnost ga izda! Bratje Orli, vzgojeni po vzvišenih vzorih Orla, to dobro znajo. Pred časom sem dobil dopis Orla, ki me roti, da naj zlasti naše organizatorično delo nadaljujemo z vso vnemo, da rešimo mladino! Pravi v dopisu: Sedaj vidim med raznimi narodi, s katerimi občujem, kako daleč posameznik in narod zaide! Neki naš poslanec je govoril na nekem shodu o brezverstvu kot glavni opori nemoralnosti. Zanimivo je, da sem takrat čul besedo, kaj to govori, govori naj nam o uspehih, ki jih je dosegel na gospodarskem polju, za katero naj se kaj potegne. Nikar si ne prikrivajmo, mnogo udeležencem naših shodov ni bilo všečno poudarjanje odločno katoliških načel in življenja po istih! Vendar je le v istih res sreča. Živi po veri — pa nosiš pri sebi res znak mirú, tistega mirú, ki je res mir! Zdi se mi, če nas vojskino gorje ne privede do tega sklepa, da nam mir, ki pride, ne bo mir, ampak še hujše in trše zlo. Tak znak mirú bi hotel pripeti ljubljanim bratom Orlom tam v strelnem jarku, tam za bojno črto, po vojašnicah in povsod, da bi ga nosili neustrašeno javno in očitno. Tak znak bi želel vsem narodom kakor tudi posamezniku, podložnemu in vladajočemu, da bi ga nosil in sebe in druge z njim osrečil. Zdi se mi, da nam je naša kultura zadnjih let potisnila vero v stadij neke formalitete, katere si sicer družba pač tuintam želi. — Vera pa je za nas nekaj glavnega, pozitivnega, življenjskega, in vse druge stvari časne merimo z edino tega-le stališča! Moje mnenje je, da je naloga orlovstva, v bodočnosti še bolj in bolj poudarjati, dasi je svetna organizacija, da je ravno za svetno dobro — globoka in neomahljiva vera potrebna! — Bratje Orli, razkropljeni po širni oddaljenosti, živite po svoji vesti, živite po načelih katoliške vere, ostanite zvesti Orlu! Ne moremo Vas zbrati po telovadnicah in shodih — pride pa čas — upajmo v trdni veri, da se bomo še videli za resno in veselo delo med našim ljudstvom! V malem našem narodu imata dva faktorja odlično

nalogo. Za ženstvo zlasti Marijine družbe, za fante naši orlovski odseki. Potom teh naj se naš rod povspne čim više v splošni poštenosti, predvsem treznosti in čistosti. Kaj rado se sliši o splošni prepreženosti raznih katoliških slovenskih organizacij, ali vprašam Vas — izvzemimo Marijine družbe na eni, na drugi Orle — kakšna nepreračunljiva izguba! Pomnimo prav vsi to, da, kadar med našim ljudstvom ne bo mladenk, ki bi hotele in želele pod Marijino zastavo — in če bi prišlo, da bi

se fantje bali biti in živeti po načelih, ki jih zastopa Orel — tedaj tudi našega naroda ni več. — Da do tega ne pride, so nam porok bratje Orli, so nam porok neomadeževane Marijine družbe po Slovenskem. In sinil bo dan! Topovi umolknejo, Orli pa pohité pod domači krov, k svojemu ognjišču! Mirú simbol (sv. vero) so si ohranili, večjidel še pomnožili in utrdili, zato so veseli njih obrazi, jasni pogledi — ljubke mladenke jim delé najlepše cvetice... Da bi bilo tako! Dal Bog! Na zdar!

KADAR SE VRNEJO LASTOVKE...

(Slika.)

A. Ka.

Poslednji žarki jesenskega solnca so se skrili za vrhove ponosnih gora in hladni mrak je razpel svoja krila čez tiho, rodovitno dolino.

Na bližnjem holmu so se začele iz bornih kmetijskih hiš svetiti lučke druga za drugo. Tudi stara Mlinarica prinese svojo leščerbo v hišo in jo postavi na mizo. Medtem pa se oglasi iz visokih farnih lin mogočni zvon, naznanjajoč ljudem ave Marijo. Mlinarica se pobožno pokriža, nato pa začne moliti polglasno češčeno Marijo. Molila je sama, čisto sama; kajti ni imela človeka, ki bi ji odgovarjal. Da, že celi dve leti ga nima! Zato so njene ustnice drhte in njene oči proseče zrlé v podobu svete Družine pred seboj, kakor da ji seva iz nje sočutje in usmiljenje. Potem vzame iz skrinje sliko svojega ljubljenega sina in nepremično zre vanjo. Solze veselja in solze žalosti se ji zaleskečejo ob pogledu na sliko svojega ljubljence. »Oh ti moj Tine, zakaj se mi toliko časa ne oglasiš! Saj veš, da te že dolgo časa čakam, kličem in prosim: Pridi, pridi skoraj, ljubi sin, in potolaži svojo žalostno mater! Saj vendar veš, da mi brez tebe ni mogoče živeti! Noč in dan mislim in povprašujem po tebi, ali ti se ne oglasiš! Glej, danes sem zadnjič razodela svoje najpristržnejše želje in prošnje lastovkam, ki so poletele tja v ono smer, kamor si se pred dvema letoma ves okinčan odpeljal. Ah, pridi že enkrat zelena pomlad in z njo tudi z juga lastovke z zaželjenim sinovim pozdravom!«

Stara mamica si obriše s predpasnikom boleče oči in skuša v delu najti razvedrila. Uboga mamica! Vse življenje ji je bilo en sam delavnik, ali misel na sina ji je delala delo in trud sladko. Toda odkar ne izve nič več o njem, tudi delo zanjo nima tolažbe.

Ah, pridite skoraj znanilke pomladi in potolažite žalostno mater!

In prišla je pisana pomlad, vsa sveža in vesela. Kaj je ona vedela za bolečino stare mamice! Ozelenela je dolina in zadišalo je po brdih. Lastovke so se začele vračati v kraje, kjer so prvič odprle svoj mladi kljunček. Stara Mlinarica se je njihovega prihoda zelo razveselila. Prva je opazila lastavičji prihod in to ni čudno; saj je dan za dnem koprnela pri malem okencu v svoji nizki koči, kdaj se vrnejo njene poslanke. Nekega dne jih res zagleda in vsa vesela hiti vprašat, če so kaj videle z zračnih višin njenega sina ter ga vprašale, je li zdrav in če se kmalu vrne. Toda lastovke žalostno odgovore: »Da, videle smo ga, toda tvojega pozdrava in naših vprašanj revež ni slišal, kajti ležal je v jarku ves v krvi — mrtev, zadet od sovražne granate.«

Ko bi povedal Mlinarici to strašno novico ne vem kdo, bi mu ne verjela. Nedolžnim ptičkam pa je. Čemu naj sedaj še živi, ko ji je vzeta zadnja nada? Zanj ni bilo več pomladi. In res, ko se je po grmovjih razcvetel črni trn in so se izmed vasi in gričev belile črešnje, so ponesli dobro mater Mlinarico k večnemu počitku.

LE VSTANI, UBOJNI NAROD MOJ!

I. SILVESTER.

Gotovo je, da čas, katerega živi naš narod sedaj, je eden težkih, silno težkih.

Če pa odpremo oči naše zgodovine, vidimo, da je naš rod že večkrat tekom stoletij imel težke čase, velikih žrtev. Se naj spominjamo »obrambnega zidu« cele Evrope na pragu Balkana? Ali naj seštejemo žrtve, ki so se doprinesle tekom stoletij za obrambo domačije, svobode in kulture? V Grudnovi zgodovini pogledaj, prijatelj — in sodi! Ali ni bilo krvavih žrtev tudi na tisoče... Danes imamo podobni čas.

Narodov ne sodijo in obsodijo ljudje, ampak najvišji vladar, Bog.

Kolikokrat so se že trgali za našo zemljo! Ali je dolgo, kar so vladjali zanjo?

Naš rod je večidel mirno zrl njih naklepni namen, zanašajoč se nase in na Boga.

Mi, ki ne spadamo pod streho velikih mož, učenjakov, diplomatov, ne moremo in ne smemo vsemu slediti, kar se godi okoli nas, za nas.

Prava učenost v vseh vprašanjih pa stoji na večnem fundamentu pravice, v Bogu! Ali ji pa vsi sledimo? Odločno — ne!

Koliko se jih ubija glave in študira in računi, kako ji zapreti pot in zastaviti, pa pri tem veljati vseeno za veleučenega in vseprevidnega človeka!

Ali naj pogledamo bolj globoko in odločno?

Iz zgodovine vemo, da narodi in njih moč dorašča in napreduje, pa tudi ugaša in nazaduje...

Posledica večnih sklepov in namer; predvsem kazni! Bodimo čisto jasno prepričani, da narod, ki dela krivico, bo kot tak žel. Nikar ne mislimo

pa, da je vsak narodni boj krivičen! Ne, nasprotno! Boj, ali bolje tekma med narodi ima večidel dobre in koristne posledice... Napravi ga bolj delavnega in žilavega in izobraženega. H koncu še eno misel. Jugoslovansko vseučilišče v Zagrebu je imenovalo slavnega vojskovodjo ob Soči, Borojeviča, častnim doktorjem. Dotična adresa je zgodovinski dokument, važen, poln načrtnih misli in želj jugoslovanstva. Preko vseh nenaravnih mej, ovirajočih napredek avstrijskega juga, hrvaško-slovenskega naroda, je šel ta glas in našel v posamezniku izraz veselja in upa. Da, hrvaško-slovenski narod upa na boljšo prihodnost, politično, gospodarsko in narodno! Kdo pa bo, ki bo tisti voz preklal, ki nas ovira v blagih težnjah za našo skupnost, ne vemo. Čas ga bo rodil! Aleksander Veliki, kje si?

Mogočna in veličastna stoji danes pred nami monarhija! Kdo je ni vesel? Kdo danes še dvomi o njeni moči in rasti?

To silo življenja nam je odkrila vojska, armada in njen duh! V armadi ni dualističnih stremeljenj, ni separatističnih želj in zahtev, pred nami stoji skupni in enotni smoter: s o v r a ž n i k.

Vojska mine. Nastopi drugačna armada. Naj bi te posebne vrste armada tudi delala za en in skupni smoter: z a b l a g o s t a n j e v s e h n a r o d o v.

Velikan sedanjega časa, Njegovo Veličanstvo, naj bi zrl na večer svojega viharnega življenja s svojega prestola zadovoljne vse narode, to želi Njegovemu Veličanstvu kakor tudi sebi hrvaško-slovenski narod!

Ta želja se mu izpolni?...

NAŠI CILJI...

I. SILVESTER.

Bratje! Dostikrat sem slišal, kakor da naj bi imela naša organizacija namen združevati mladino in jo po svojih pravih vzgojevati samo, recimo, do 20., 24. leta ali malo več. Češ, potem se fant po večini poroči in začne mu drugi dnevi. Kakšno stališče naj zavzamemo?

Po mojem mnenju je Orel za vsakega, ki ga globlje doumeva, daljetraj-

na organizacija, in sicer tako v organizatoričnem kakor tehničnem oziru. Potom te organizacije naj uravna svoje javne zadeve in jo upošteva v zasebnem življenju. Z eno besedo, kdor je pravi Orel, bo Orel celo življenje. Ne dvomim, da so o tem prepričani vsi naši razumni člani, in da jih posli ne zadržé delati za vzore, ki so si jih vpostavili pri Orlu, a moje mnenje je, da

bo nam treba tudi za tehnični, t. j. telovadni del, istega prepričanja.

Seveda nam je danes čudno, vsaj za deželo, če bi hodili, recimo, enkrat na teden v telovadnico moške od 30—35 let, moške, polni drugega posla in težkih del, naj bi hodili telovaditi! Čudno, sam pravim! Toda ali bi jim bila telovadba in z njo združena vzgoja v škodo? Gotovo ne. V tem oziru bo treba koraka. Naši Orli, kar jih Bog ohrani, naj že sedaj mislijo na to, da bodo tudi tehnično, t. j. telovadsko, se oprijeli in držali Orla — tudi kot moške — pokoncu! Mi rabimo armade! Narodne armade našega ljudstva, in ta armada naj bo naše ljudstvo samo! Do njega pa najprej pridemo, če bomo imeli pod svojim krilom mlade moške, ki so zrastle z Orlom. Zdi se mi, da se zadeva izpelje, če se takoj prav in resno prime, ko vojna konča.

Pa tudi pri ženskih odsekih bo treba intenzivnega dela! Naša organizacija principiarno do sedaj odklanja

žensko telovadno organizacijo. Zdi se mi, da tega ne bo mogla v bodoče, nasprotno, v nekaterih krajih jo bo morala še gojiti in pospeševati! Mi dobro vemo, da smo v začetku tuintam še našim pristašem bili tudi Orli z vsem našim delom, zlasti telovadskim, brezposmembni, in smatrali so vse skupaj samo za naš »luksus«. Danes smo šli naprej — in mislijo drugače. Tako bo tudi z ženskimi oddelki; spoznali bodo, da telovadba s svojimi navodili ni škodljiva, nasprotno koristna, potem katere se vzgajamo v čim boljše značaje! Zato bomo podpirali in delali za povzdigo veselja in vneme za telovadbo med našim ljudstvom — in dal Bog, čimprej zopet telovadili po naših dvoranh!

Mislino pa že sedaj na to, da se želje, ki jih gojimo, tudi uresničijo. Za nove misli v tem smislu bi prosil brate, da jih prijavijo.

»Telesa moč, duha krepost,« to vzor naj bo mladosti in celemu našemu narodu! — Na zdar!

MILIJONARJI.

Neumorno dan za dnevom šteje človek, ki ga je osvojil denar. Vsak dan prišteje svojemu kupčku in ga naloži, da mu nov denar rodi.

Ko bi tako množil srečo ljudstva in vsak dan dodal svoji občini, svojemu rodu, sploh vsem, do katerih seže njegovo delo, košček novega blagra, ali mislite, da ne bi postal milijonar tudi v tem smislu?

Eden bi prešteval vsak večer, preden bi šel spat, kakor prešteva trgovec, ki nosi v banko ali nalaga v nova podjetja. Prešteval bi pa zneske, ki povedo, za koliko je že izobrazba večja v njegovem kraju, odkar je začel.

Drugi bi prešteval vsak večer pojave, ki razodenejo, koliko je že narastla krepost v župniji, kjer deluje, in vzorno življenje v dobi, odkar je začel.

Tretji bi zapisoval po dokončanem dnevu, koliko ljudi se zdaj preživi lažje v njegovem selu, odkar on skrbi za njihov blagor.

Četrti bi beležil številke zmanjšane brezposelnosti in pregledoval v mislih, ali zna že vsak dovolj dobro svoje delo, svojo obrt, da mu ni treba prosjačiti kruha drugod. Ali raste splošno blagostanje, bi pomislil sam pri sebi, da se

vedno več ljudi more posvetiti duševnemu delu.

Peti bi preudaril, ali zamorejo že, odkar se on trudi v ta namen, izhajati knjige, ki so nam neobhodno potrebne za pouk in za stanovsko vodilo. Sem jim li že preskrbel toliko gmotnih sredstev, da jim ni treba vprašati, koliko bo naročnine, in tudi ne, ali bo dovolj odjemalcev, ampak samo, ali so potrebne; ker bi bila knjiga edino le za pouk enega potrebna, moramo jo imeti, če hočemo, da tudi tisti čim popolneje izpolni svoj poklic na zemlji in more vzorneje koristiti skupnemu dobru.

Šesti bi si govoril, ali ima naše ljudstvo dovolj prilike za plemenit odidih in dušno pokrepčilo, odkar je on začel skrbeti za to svrho. Ali ima dovolj lepih dvigajočih pesmi, ljubezen do vzorov vnemajočih predstav?

Sedmi bi pomislil vsak večer, za koliko bolj vlada povsod v naši družini, v naši soseski božji duh, odkar je začel misliti na to.

Tako bi dobili mnogo novih milijonarjev, ki bi ne šteli samo denarnih zneskov, ampak izkaznice, ki kažejo velikost nove sreče, ustvarjene potrebnim in onim, v katerih krajino seže

naše delo. — Kaj mislite, bi li ne bili taki milijonarji bliže Onemu, ki radodarno siplje vse te blagre in mnogo drugih vsepovsod in nas hkrati pozivlje, naj Mu pomagamo deliti, ko hoče poljubno mero sreče podeliti le čez našo prosto voljo, čez naše svobodno sodelovanje, pri čemer pa se jih trudi, žal, veliko, da bi Mu zabranili delitev dobrot.

Orli so se Mu pridružili. Za mnoge štejejo angeli vsak večer milijonsko štetje. Mnogo plemenitih rojakov je že nastopilo to pot, mnogo blagih duhovnov jo hodi. Ti delijo in premišljajo, koliko je še treba razdeliti najdražjega, kar jim je dal Bog, božjih misli in verske ljubezni. — Tudi Orli postanejo — milijonarji.

O REFORMI KOLEDARJA.

DR. FR. TRDAN.

Sedanja svetovna vojska je zblížala najrazličnejše narodnosti in vere. Narodi, o katerih se je čulo v mirnih časih le v večjih potopisih, se bojujejo danes skoro na vseh bojiščih. Na Francoskem so pomešani črnci z belokožci, na Ruskem pa stoje naše hrabre čete tudi rjavorumenemu plemenu nasproti. Kljub tej mnogobrojni raznolikosti pa opazamo dejstvo, da tudi v tem splošnem vrvenju družijo istoimenska ljudstva stare šege in navade, lastne vsakemu narodu posebej. Ena takih ukoreninjenih navad je tudi letno štetje.

Pred dobrim letom sem prejel pismo izpod Urala. Dragi brat! Ravno tisti dan, ko se je poslavljal staro leto od novega, sem bil zajet. Hodili smo že celih 14 dni lačni, umazani, skoro bosonogi. Ko se ustavimo in oddahnemo, vzamem v roko mali notes in zaznamujem 15. dan prvega meseca. Nemalo sem se začudil, ko zagledam na kolo-dvoru tablico z napisom dne 2. januarja. Ali sem celih 13 dni zastoj hodil? Ali pa so nam potekali dnevi tako kakor tistim bramanskim romarjem, ki napravijo tri korake naprej in dva nazaj?

Tako se je v daljni tujini najbrž začudil še marsikateri slovenski Janez, ker se ni na prvi hip spomnil, da je različnost koledarja povzročila razliko mesečnih dni. Ker poizkušajo ravno v zadnjem času vpeljati krščanski koledar med Bolgari, Srbi in Turki, hočem zlasti mladim čitateljem pričujočega lista nakratko obrazložiti ureditev našega koledarja.

Najboljši pripomoček za razdelitev časa je enakomerno gibanje, kakršno so že od najstarejših časov opazovali v dozdevnem tekanju solнца okrog zemlje. Ločili so noč in dan in zaznamovali kot dobo 7 dni teden, večjo po

luninih izpremenih kot mesec in še daljšo kot leto. Polagoma so začeli nadevati imena dnevom in mesecem.

Računanje po daljših naravnih časovnih dogodkih pa je povzročilo veliko več težav kakor najtežja računska naloga mlademu začetniku. Zakaj? Zato, ker se ne dá dolgost leta in meseca brez ostanka razdeliti z dolgostjo dneva. Naše takozvano meščansko leto šteje navadno 365, toda pravo solnčno leto je nekoliko daljše: ima namreč 365 dni, 5 ur, 48 minut in približno 47 sekund. Tudi mesec s svojimi 30 dnevi hudomušno nagaja; namesto popolnih 30 dni ima le 29 dni, 12 ur, 44 minut in 3 sekunde. Da bi razlika naravnih in nebesnih prikazni ne prišla med seboj v prepir in nasprotje, je bilo treba prvotne račune večkrat pregledati in popraviti, včasih kaj opustiti ali pa tudi dostaviti.

Kolikor nam je znano iz poročil starih narodov, so prvi poizkušali določiti dolgost solnčnega leta Egipčani. Zračunali so leto na 365 dni, je razdelili na 12 mesecev po 30 dni in dodali ob sklepu leta še 5 dni. Kmalu so pa uvideli, da so izmerili solnčno leto za 6 ur prekratko. Da bi popravili napako, so njih zvezdoslovci dostavili vsako četrto leto še en takozvan prestopen dan.

V Atenah na Grškem so prvotno poznali lunino leto, ki šteje 354 dni. Tudi to leto so razdelili na 12 mesecev po 29 oziroma 30 dni. Ker je pa lunino leto za 11 dni krajše kakor solnčno leto, zato so dodali vsakemu tretjemu, šestemu in osmemu letu po 30 dni.

V Rimu je po pripovedki vpeljal prvo letno štetje Romulus, ustanovitelj mesta. Njegov koledar je poznal samo 10 mesecev. Lunino leto s 354 dnevi in 12 meseci se je udomačilo šele za nje-

govega naslednika Nume Pompilija. Prvi mesec je bil marec, zadnji pa februar. Kakor dandanes je bil februar tudi pri Rimljanih najkrajši mesec, štel je samo 27 dni. Da bi ne zaostali za vsakoletnim rednim povračanjem solnca, so dodali vsako drugo leto prestopni mesec z 22 ali 23 dnevi.

Z ureditvijo koledarja so se ukvarjali rimski svečeniki, ki so tudi napovedovali ščip in mlaj in dostavljali prestopni mesec. Ker pa je bilo ravno dostavljanje prestopnega meseca odvisno od samovolje velikega duhovnika, so se v teku časa vrinile v koledar velike nerednosti in pomanjkljivosti. Te je odstranil šele samodržec G. Julius Cezar. Ta je l. 46. pr. Kr. r. določil, da se ne doda le prestopni mesec s 23 dnevi, ampak da se med november in december vrineta še dva meseca s 67 dnevi. To leto je potemtakem imelo 445 dni in se zaradi tega imenuje z a d n j e l e t o z m e š n j a v.

Z nastopom novega leta 45. je bil vpeljan po njegovem začetniku imenovani julijanski koledar. Cezar je odmeril letu 365 $\frac{1}{4}$ dneva in določil vsako četrto leto kot prestopno leto s 366 dnevi. Ta novi koledar se je hitro razširil po vsem omikanem svetu in v bistvu ohranil do danes. Leto se je navadno začelo z januarjem in končalo z decembrom. Vendar so v nekaterih deželah tudi naprej začenjali leto s 1. ali 25. marcem, drugod zopet s 1. septembrom ali 25. decembrom. Najdalje se je ohranil poleg 1. januarja 25. marec na Angleškem, kjer so odpravili to staro navado šele leta 1752.

Pa tudi julijanski koledar je imel svojo slabost. Omenil sem že, da se

solnčno in meščansko leto ne ujemata popolnoma. Zato napravi julijanski koledar z dostavkom enega celega prestopnega dneva razliko za približno 45 minut. Čeravno je ta napaka sama na sebi neznatna, je vendar že l. 1582. zaostalo meščansko leto za solnčnim za celih 10 dni. Zato so od začetka 16. stoletja večkrat mislili na popravo koledarja. Končno preureditev je proizvedel papež Gregorij XIII. Ta je s posebnim razpisom določil, da se izpuste dnevi od 5. do 14. oktobra l. 1582, tako da so pisali po 4. precej 15. oktober. Da bi se v prihodnje napake ne ponavljale, so sklenili, da v 400 letih izpadejo 3 prestopni dnevi, ker so izmed stoletij le ona prestopna leta, katerih prvi dve številki sta s 4 deljivi. Tako je bilo l. 1600 prestopno leto, 1700, 1800, 1900 pa ne.

Gregorijanskega koledarja so se najprvo oprijeli katoličani, dočim so se drugoverci iz verske mržnje še dolgo držali julijanskega. Ko je pa potihnila verska napetost, so polagoma vpeljale vse zapadnoevropske države novopopravljeni koledar. Protestantje na Danskem, Nemškem in v Švici so ga sprejeli l. 1700, Angleži pa šele l. 1752. Na Ruskem, Rumunskem, Bolgarskem in Grškem je pa še danes v navadi julijanski koledar. Zato so pravoslavni od 1. marca l. 1900 za 13 dni za nami.

Odkar so zavezniške čete osrednjih sil zmagoslavno vkorakale v Srbijo, se je ondi s 15. februarjem t. l. julijanski koledar umaknil gregorijanskemu. Morebiti se v kratkem proizvede reforma tudi na Bolgarskem in Turškem.

JUNAKU V SPOMIN.

(Francu Trevnu, padlemu ob Dnjestru.)

Šest nas je bilo. Vsi prijatelji od zibelke, s Teboj pa France, prav do — groba. Skupaj smo se odzvali klicu domovine in z mladostnim veseljem naložili breme, ki ga je zahtevala toli ogrožena majka.

Lepo je sijalo solnce tisto jutro, kot da bi si ono samo hotelo vtisniti v spomin slovo slovenskih fantov od ljubljene Ljubljane.

Lepo je bilo solnce, lepo so žareli mladi obrazi, toda slovo pa je bilo ta-

krat tako težko... Ti v daljno Rusko Poljsko, nas petero proti Lahu. Kako nemirno in vprašajoče smo se pogledovali; kdo izmed nas bode prvi? Videl sem takrat prvič v tvojem očesu solzo.

Kolikokrat sem se Te spominjal v mirnih bojnih nočeh, niti mislil nisem, da bodeš tako zgodaj postal junak. Še pisati mi nisi utegnil, tako hitro Ti je vzela ruska svinčenka mlado življenje. Brzo si sklenil in šel v večno domovino, nam pa pustil samo prijetne spo-

FRANC PETROVČIČ.

mine. In teh spominov je moje srce danes tako polno... Tvoj zdravi humor, lepo in čisto telo, kot vrisk Tvojega grla. Vse kot krasna pesem. Blažene sanje pretekle mladosti.

Resnica je, da je težko pisati mlademu življenju spomine, kajti solze padajo na črke in se mešajo s črnilom kot da bi hotele izbrisati bridko in težko resnico. Toda Ti, ki si daroval domo-

vini vso svojo vrednost sveta — življenje, pač zaslužiš, da se Te spominja domovina in prijatelj Tvoj.

Naj ti bode lahka nenasitna zemlja tuja; večno življenje naj Ti sveti luč Gospodova, in spavaj mirno tam na bregovih Dnjestra! Poslušaj glas valov, ki ti prinašajo moj pozdrav, pozdrav tako gorak in iskren kot takrat ko sem Ti segel zadnjič v roko...

PISMA ORLOV-VOJAKOV.

Velika naloga »Mladosti«.

Član Orla v Kranju in njegov tajnik, ki je odrinil marca t. l. na bojišče kot kanonir in se do tedaj vežbal na Dunaju, piše:

Že dolgo časa se Vam nameravam zopet nekaj malega oglasiti. Končno sem vendar dobil priliko. O mojem življenju Vam ne morem povedati posebnega. Ob delavnih ekserciramo, ob nedeljah, ko smo popoldne prosti, porabim priliko, da kaj ogledam. Glavne reči so bile že vse na vrsti, kot: Schönbrunn, Prater, Donavo sem tudi že premeril, parlament, Štefanovo cerkev, »Kriegsministerium« in podobno.

»Slovenca«, kakor sem že bratu poročal, sem moral ustaviti, dobivamo samo še »Gorenjca« in »Slovenskega Gospodarja«. Težko tudi pričakujemo spomladi, ker je bilo zime že dosti.

Spoznal sem pa veliko nalogo, katero ima naša »Mladost«. Kakor splošno po velikih mestih, tako je tudi tu polno ničvrednih žensk. Ob priliki smo se tu v šoli učili, da je po statistiki dognано, da je vsak sedmi človek na Dunaju spolno bolan. — Seveda je to velika nevarnost za naše slovenske fante in obenem za ves slovenski narod. Sreča narodova je tudi veliko od tega odvisna, kaki bodo prišli možje in fantje domov: ali bodo moralno propali ali pa po velikih preizkušnjah polni kreposti in veselja do nadaljnjega dela. — Moralno propali človek se mi zdi popolnoma sličen pijancu. Kakor pijanec nima v svoji oblasti pameti, istotako je tudi s tem. Lahko se naredi z njim, kar se hoče. Da bi pa tak imel kak pojem o lepoti ali smisel za kako višjo stvar, pa sploh ni mogoče. Ko je enkrat tako daleč, ni drugega vreden kot pomilovanja. Zato se nam je treba tega najbolj bati — že dosti-

krat so pisali naši časopisi, da ima prihodnost le tisti narod, ki je moralen. In to je ravno naloga, katero izvršuje »Mladost«. Žalibog pa, da je premalo razširjena. Moral bi jo imeti vsak slovenski fant in z veseljem prebirati, potem bi se nam omenjenega zla ne bilo treba bati. Vsakemu bi morala biti »Mladost« kot vodnica v daleč oddaljenem kraju. Ko bi se pa enkrat to zgodilo, potem je lahko naš slovenski narod brez skrbi v sedanjem svetovnem viharju.

Žal mi je pa zelo, da še jaz ne morem biti vsled finančnih razmer naročen nanjo. Pa upam, da bo kmalu prišel čas, ko se bom lahko naročil iznova.

Kdaj bodo pač prišli zopet časi, ko bomo priredili kako igro v »Ljudskem domu« ali kak orlovski zlet. Nekaj časa bo pač še treba počakati. Bog daj, da bi se po vojski zopet sešli veseli!

Prisrčno Vas pozdravlja Vaš vdani
Srečko.

Z gore trpljenja.

Ob novem letu je pisal naš že znani goriški brat Forčič:

Sprejmite bratske pozdrave z gore žalosti in trpljenja — Kalvarije. Solnce sije po tolikem času. So zanimivosti. Predori in razori. V luknji živiš kakor krt. Ponoči mesiš blato, tako, da je reči: »Oh, zakaj to pušiš, zakaj to trpiš, dobrotno nebo?« Žal mi je, da Vam nisem prej pisal, ko sem bil zunanaj. 15. dec. nas je obiskal generalmajor Nörling. Dober gospod. Toda človeku je le pri srcu drugo. Zakaj vse to?

Bližamo se novemu letu. Staro leto gre v morje in z njim mnogo žalosti in gorja. Bog mili ve, ali nam prinese novo leto kaj boljšega. Meč napuh ni še dokončal svojega dela. On mori. Zakaj?

Čemu? — Ali prinese morija tudi našemu narodu boljšo bodočnost, za katero se vse bori? Upajmo! Koliko bratov je v tem letu dalo kri na oltar domovine. Ali si bomo še voščili zdravi 1917? Ali nas ne bo krila črna zemlja? — Bog ve.

Z upanjem v boljšo bodočnost Vas še enkrat pristrčno pozdravim Vaš brat
Angel Forčič.

Lepi spomini.

Ob veselih pustnih dneh, ko so včasih naša društva nudila svojim članom toliko pristrčne, poštene zabave, ležal je letos marsikateri brat bolan ali ranjen v bolnišnici in se s težkim srcem spominjal minulih lepih časov. Br. Fr. Petrovčič, član vrhniškega Orla, je ležal ranjen v Gradcu in je o pustu pisal »Mladosti« o tem tako-le:

Dobro se še spominjam pustov izza svojih otroških let, ko so me starši svarili, da naj bom priden, če ne me bo pojedel pust.

In pozneje izza prijetnih odsekovih dni, ko smo se spominjali pusta s kakšno burko na društvenem odru. — Toda vojska nam je te čase ustavila s svojo grozno roko in pognala nas na vse strani širne Avstrije, kot branilce svoje drage domovine. Tako da letos, ko je prišel zopet pust, mi ne kaže drugega, kakor spominjati se minulih; posebno zadnjih dveh, ki sta mi še živo v spominu.

Zadnji pust pred vojsko, v tistem lepem miru, smo se zbrali po telovadbi v društvenem domu in ob zvokih gramofona se veselili in kovali načrte za bodočnost. Posebno moj tovariš Janez je z navdušenjem pripovedoval, kakšne vaje se bova drugi teden učila, in da, ko bi se še ta-le vzmik zraven pridjal, kako lepa vaja bi bila potem. Toda danes se revež mučiš v potu svojega obraza za svojo domovino po kraških skalah.

Prišel je drugi pust, prvi v tej nesrečni vojski. In ravno na pustni torek smo imeli nabor in bili — potrjeni.

Zopet smo imeli nekako ponosno veselje, ker so nas spoznali vredne služiti cesarju.

In letošnji pust? Ranjen, v bolnišnici, na mehki postelji; skrbna sestra mi streže in mi že z obraza hoče brati, kaj želim. Pa vendar — dolgčas! Spomini mi vstajajo in mi obujajo vso isto lepo nekdanjo mladost, da mi po-

stane v duši težko. Dobro, da imam v takih slučajih dobrega tovariša, Jakoba, načelnika logaškega Orla. On razveseljuje celo sobo in napravi tudi marsikakšno veselo urico. Tudi za pust nam jih je že nekaj povedal. Vsako leto — pravi — sem dobil kakšno darilo za pust, in tudi letos mi ni izostalo. Zvesti Italijani so me počastili s kroglo v pleča. Vsi pričujoči smo se mu iz srca nasmejali.

Da, mnogo bratov od naše širne organizacije je že prejelo takih daril, mnogo, da, premnogo od njih celo smrtnih.

Tak pust, bratje, praznujemo letos in mislimo, kakšen neki bo prihodnji. Bratje, zaupajmo v Njega! Kajti On nam more prinesiti lepše prihodnje pustne dni. Bratje, korajžo! Na zdar!

»Mladost« je tudi sedaj potrebna.

Nergači, ki so že v miru imeli polno ugovorov proti »Mladosti« in njenim ciljem, pravijo tudi sedaj: Čemu »Mladost« v tem času! Pismo brata Vinka Škrbina iz Št. Vida nam pove, da je »Mladost« tudi sedaj na mestu, in da dosega svoj namen ne samo pri doma ostalih, ampak zlasti pri bratih na bojiščih, ko jo dobijo v roke. O njej piše prijatelju tako-le:

Ne moreš si misliti, kako me je razveselila »Mladost«, ko sem jo prejel! Ne zadostuje, da jo preberem enkrat, tri- do štirikrat jo preberem, vrsto za vrsto, in še zmerom je zanimiva. Najrajši prebiram pač pisma bratov Orlov. Ko berem ta pisma, se mi zdi, da sem zopet v njih družbi, katero tako zelo pogrešam. Tako je »Mladost« tudi sedaj naše glasilo, ki družji vsaj v duhu vse, ki smo se doma ljubili. Bog daj »Mladosti« napredka in poguma, bratom Orlom pa ljubo zdravje, da se snidemo še kdaj pri našem poštenem delu! Na zdar!

Vinko.

»Mladost« veselo in žalest.

Slovensko geslo, ali boš poplačano? Glej, nosijo te v prsih, ko terjajo njih dušo. Kar storé za Boga, to ne bo zastonj. Naj Bog obrne v dobro tudi, kar žrtvujejo za državo in za svoj narod. Kakšne žrtve za brate, ko si podajajo roko ob slovesu življenja.

Vrli predsednik Orla v Škocijanu pri Mokronogu, brat Nace Banič, piše: Z veseljem sem prejel »Mladost«. Bog plačaj obilo Vaš trud in požrtvo-

valnost. Z zanimanjem sem čital. Vrstice so mi bile v veselje, obenem tudi v žalost ob pogledu na moje sobrate, padle za Boga, cesarja, domovino. — Bog plačaj obilo njihovo junaštvo nad zvezdami! Bodi jim težka zemljica lahka!

Jaz sem prišel slučajno z mojimi sobraty skupaj: z Vekoslavom Ziherlom, Ivanom Kirarjem in Rabzelovim Francetom. Bili smo dobre volje, srečni in vsi hvaležni Bogu, da nas je ohranil do tega časa. Potem se nismo videli več. Oni so šli na bojišče, jaz v svoje taborišče. O njih od tistega časa ne vem več.

Jaz sem zdrav ves čas od začetka vojne. Za praznike mi je obljubljen 14-dnevni dopust, da pojdem k svoji družini in vidim še svojo ženo in svojega malega sinčka. Če mi le obljubo izpolnijo. Iz srca želim videti svoje drage in še nekoliko časa preživeti z njimi v sreči.

Vreme je že precej časa bolj černo, deževno. Danes je pričel padati sneg po višinah in nižinah.

Končam vrstice s pozdravom Vaš vdani
Nace Banič.

Naši mladi, so tudi tiči.

Ni še dolgo kar so odšli, komaj so si osvojili najvažnejša pravila vojaškega vežbovnika, pa se že čutijo tam kakor doma. Malo dolgčas jim je sempatje po domačih in po društvu, ampak ker so pravi skupaj, si delajo zabavo na vse načine. Rožmanov Stanko iz Št. Vida opisuje svoj položaj takole:

»Ti ne veš, kako je tukaj prijetno. Imamo različno muziko. Jaz na primer imam konjička, ki piska na zadnji strani, eden ima orglice, drugi možička z renami. Skratka: orkester je popoln, kadar vzamemo vsak svoje inštrumente iz žepov. V veliki dvorani se vrši vsak dan kino-predstava, kjer se tudi ne manjka muzike. Za izprembo pa se oglasi včasih tudi bas, na katerega zagodejo Lahi vsak dan, ko se najedo polente. Seveda se potem vselej tudi oglasi naš kontra-bas, kateri vse drugače piska, kakor moj konjiček in različne polentarske piščalke. Naši godci, ki igrajo na naš bas, znajo namreč zmerom ubrati prave strune, in polke, ki jih izvajajo, so navadno tako poskočne, da začno Lahe takoj pete srbeti.

Vidiš, tako življenje je fletno, ne pa dolgčas, ki vlada doma in okoli Tebe. Včasih se mi seveda toži po domu in

zlasti po Orlu. Milo se mi stori, ko pomislim, kako lepo smo se imeli pri telovadbi in igrah. Otožen bi postal, ko bi veliko o tem razmišljal danes. Toda kadar se spomnim na to, se otresem, stisnem puško in nekaj mi pravi: Udri izdajalca po glavi! Prej ko ga naklestimo, prej se bomo vrnili domov in v društva. Lah samo to čaka, prej ne bo miroval. Jih je že dobil po grbi in jih bo še. Toda pomni: Mi mladi slovenski Orli bomo takrat storili svojo dolžnost! Zdrav!

Stanko.

Doživljaji naših fantov.

Vinko Žagar, bivši načelnik draveljskega Orla, se nahaja že od početka na južni fronti in je tam prestal mnogo strašnih italijanskih napadov. Toda trpljenje in nevarnosti ga niso potrle; še zmerom čil in zdrav, misli samo, kako bi vestneje vršil svojo dolžnost pri obrambi domovine. Pri tem doživi različne zanimivosti, izmed katerih opisuje eno tako-le:

»Lep, prijazen večer je, tak, kakršni so pri nas doma majevi večeri. Sedim na klopici pred našo barako in moje misli poletijo često preko bregov doli v prijazne Dravljice, kjer sem preživel toliko veselih ur v družbi bratov Orlov. Najrajši sedim sam, tako da me nihče ne moti in mi ne kali prijetnih spominov. Če razpoči blizo mene kak laški izstrelek, me to ne zmoti v premissljevanju. Navajen sem že tega, da bi mi bilo dolgčas brez tega. Če se vrne človek zdrav iz ognja, kjer vse sika in se zdi človeku, da se je pekel odprl, da požre vse, kar je živega, če padajo tovariši na desno in levo in žvižgajo krogle mimo ušes, a ti se vrneš drugi dan zdrav in dobre volje na pardnevni počitek, dobiš vtis, da te varuje previdnost božja. Včasih sem se bal tolike nevarnosti, danes ne mislim na to. Če si boječ in cagov, iztakneš še preje kaj. Najboljše je, če je človek korajžen in vdan v voljo božjo, potem pa naj pride karkoli!

Zadnjič je bil hudir. Koj ob jutranjem svitu so nas nagnali iz barak proti sovražniku, ki je bil dobro skrit, in nas razpostavili v rojno črto. Kritja nismo imeli. Zato je v naglici izkopal vsak zase jamo in čakal v njej, kaj pride sedaj. Vedeli smo vsi, da je sovražnik vkopan samo nekaj korakov od nas, in zato se je vsak požuril. Tudi jaz sem imel v nekaj minutah kritje za silo in ko sem se zleknil vanj, se mi je odva-

lil kamen od srca. Zdaj pa pridi kdor hočeš, zastonj ne bo! Pogledal sem okoli sebe na tovariša, ki sta bila tudi že zavarovana pred krogami, in si mislil: Tri bo dobil v hrbet, kdor se bo prvi prikazal! Bila sta dva korajžna, mlada fanta, eden nekje iz Štajerskega, drugi pa Kočevar.

Kakih 20 minut smo tako ležali, ko zapazi Štajerc poleg mene Laha, ki se je oprezno bližal proti nam. Srca so nam začela plati, ko smo gledali svojo žrtev, ki se je plazila kakor mačka proti nam v pogubo. Počakali smo, da se je približal na 15 korakov, takrat pa je zavpil Štajerc: Stoj! Ali Lah ni počakal. Ko je videl, da smo skočili vsi trije iz kritij proti njemu, misleči živga ujeti, se je zasukal bliskoma in stekel nazaj. Ali takrat je že počilo, in tri krogle so mu tičale med rebri. Zakrilil je z rokami, zatulil kakor zver in omahnil ranjen. Skočili smo k njemu,

mu odvzeli orožje in ga prenesli varno v naše kritje. Tu smo mu vlivali v usta ruma, in jaz sem mu deval v usta čokolado, kar je vse slastno požiral. Potem pa smo ga oddali sanitejcem, ki so ga peljali v Gorico.

Tisti dan smo se ves dan po malem pokali. Drugi dan pa smo napravili napad, pri katerem sta padla oba moja vrla tovariša. Tudi jaz bi jo bil kmalu iztaknil, pa me je vendar Bog obvaroval.

In tako sem še živ in zdrav, in včasih celo dobre volje. Otožen sem samo tedaj, kadar sedim sam na klopici pred našo barako, in če se mi vzbudi spomin na nekdanje čase in na moje drage znanke, ki jih toliko ne bom nič več videl. Če me Bog varuje tudi za naprej, potem upam, da se še vrnem domov, kjer bomo zopet krepko poprijeli pri delu za našo lepo orlovsko organizacijo. Na zdar!

Vinko.

PADLI ORLI-JUNAKI.

† Anton Redenšek.

Boštanj je prijazna župnija ob Savi, ki združuje posamezne vasi, raztresene po dolini. Če te je zaneslo v ta kraj, si se tam hitro privadil in udomačil. Ljudstvo je dobro in mirno ter je vkljub nekaterim sejalcem razpora ob raznih volitvah, ohranilo globoko vernost in preudarek. Mladeniči iz posa-

Anton Redenšek.

meznih vasi se niso pretepali med seboj, ampak poštena pesem jih je mnogokrat združila v prijateljski sestanek. In na takih sestankih so ugibali, kako bi naredili, da bi tudi v Boštanju razprostrl svoje peruti Orel, ki je bil ideal vsakemu mladeniču, odkar so izvedeli, kako je drugod. Skupaj so držali, ho-

dili skupno na razne orlovske prireditve v sosednje kraje, priredili celo nekaj iger na sosednjem odru. Ali za Orla so bile ovire, ki so se zdele nekaterim nepremagljive. Ni bilo telovadnice, ne voditelja in ne orodja. Drug drugega so navduševali, ali začeti ni nobeden upal.

Takrat pa se je pokorajžil Frencov Tone iz Kompolja in si mislil: Če bo tako, ne bo nikoli nič; treba je začeti, potem bo že kako. Razodel je svojo misel Pepetu in oba sta se potem udeležila telovadnega pouka na tečaju, ki ga je priredila Zveza Orlov v Ljubljani. Prišla sta domov polna svetega ognja in načrtov za orlovsko delo v domači fari. Mudil sem se takrat doma in veselilo me je, ko sem videl, da orlovska misel napreduje in poganja samostojne korenine.

Toda ni jima bilo usojeno izpeljati načrtov. Bojni klic je zaoril po deželi in cvet našega fantovstva se je dvignil, da stre sovražnikovo ošabnost in pribori domovini zopet mirne dneve. Šla sta tudi Tone in Pepe in se borila, kakor vsi Orli. Pepe je prišel kmalu domov ranjen, se pozdravil, šel nazaj in prišel zopet ranjen domov. Tone pa je padel, zadet od sovražne granate, dne 26. novembra na južnem bojišču.

Storilo se mi je milo, ko sem izvedel to novico. Nisem sicer mnogo občeval ž njim, ali prvič ko sem ga videl, sem spoznal v njem plemenitost srca in mislečega mladeniča. Tih in blag, a vnet za vse lepo, se mi je zdel kakor sveži cvet, ki se ga razveseliš ob pogledu. Da, cvet, ki ga je tako zgodaj umorila sovražna slana! Svoje zadnje pismo je končal z besedami: »Z Bogom in Marijo za slovensko domovino.« Na Marijo je stavil vse svoje upanje in ona ga je rešila trpljenja. In če je to za starše bridko, tolaži jih vendar zavest, da je njihov edinec prelil svojo kri za domovino in se v cvetju let preselil v boljšo domovino.

Tone, tam gori se snidemo!

† Josip Rančigaj.

Sredi lepe Savinjske doline pri Sv. Juriju ob Taboru žalujejo Orli za vzornim bratom Josipom Rančigajem. Saj je bil njihov podnačelnik, zgleden družbenik in družbin voditelj ter tajnik Bralnega društva.

Zrastel je hitreje, bi človek rekel, po modrosti in delu nego po letih. Člani svetjurskega odseka vedo, koliko je deloval za razvoj njihovega odseka pa tudi za bralno društvo. Zato so lahko ponosnogledali nanj kot na svojo diko in vzor.

Še ne devetnajst let star je hitel pod orožje. Hitel je, bogve kako to pride, z velikim veseljem, kakor da je smrt nekaj lepega za tistega, ki vrši dolžnost. Lepa je smrt iz dolžnosti, vendar je le smrt. Samo to ji vzame smrtno lice, da je v luči sv. vere vidna kot prehod v novo življenje. In to bo za tiste, ki umro zaradi dolžnosti, lepše in boljše, k čemur sili misliti pamet in uči v veliko tolažbo ista katoliška vera.

Nad dva meseca se je hrabro boril proti izdajalskim Italijanom. Ti ga niso mogli končati. Bil je prestavljen na srb-

sko bojišče in — zadela ga je srbska krogla.

Doma joka mati. Že nekaj mesecev je, kar je odšel v večnost. Saj je Joško že za nas tovariše nepozaben, kaj šele materi. Saj pa jo je tudi ljubil z gorečo sinovsko ljubeznijo. Res ji je pustil živa še dva svoja brata, njena sinova. Toda materi je nekako tako, kakor oni v narodni pesmi: »Sem ga zredila, zdaj mi ga je pa puška ubila«. Nekako tako pa tudi očetu.

Josip Rančigaj.

Preostali Tvoji tovariši, dragi nam brat, ne moremo drugega, kakor poslati vsak svoj vzdih k Bogu, ki vlada tudi nad smrtjo, in moliti za Te. Ti pa pri istem Bogu za nas, da se snidemo enkrat Orli nad zvezdami.

Majhen spomin na našega brata nam naj bodo te vrstice in njegova slika. Morda nam živeje ostane pred očmi njegov zgled in vnema posnemati njegova dela.

St. Jurski »Orel«.

DOPISI.

Kranj. — Vaditelj Tine Fister piše večkrat orlovskim prijateljem. Zdaj pomaga zdraviti ranjence-vojake na Dunaju. — Br. Srečko Žumer je utihnil, odkar je odšel iz Dunaja na bojišče prožit topove. Ob odhodu iz Dunaja nam je poslal pomembno pismo, ki smo ga izročili »Mladosti«.

Št. Vid nad Ljubljano. — Kmalu po začetku vojske so se v naši telovadnici »Pri Cebav« nastanili vojaki in naše društveno delo se je moralo prekiniti. Člani Orla so polagoma vsi odšli k vojakom in zato tudi iz tega vzroka ni bilo misliti na kake večje vaje ali prireditve. To je imelo slabe posledice za fante pri

našem mlademu naraščaju. Sami sebi prepusti, so se med seboj naučili več slabega kakor dobrega. Če jih je človek gledal in poslušal, mu je bilo žal teh pridnih fantičev, ki si polagoma osvajajo vse slabe razvade starejših fantov. Zato se je takoj, ko je bila telovadnica zopet prosta, br. Aleksander Jeločnik, lotil plemenitega dela, tem fantom nuditi poštene zabave in pouka. Za enkrat se vršijo ob nedeljah popoldne telovadne vaje s streljanjem in sestanki s predavanji. Z veliko ljubeznijo sodeluje pri sestankih tudi g. šolski vodja Janko Bajc. Fantje redno prihajajo k vajah in se marljivo udeležujejo sestankov ter sploh kažejo veliko zanimanja za vse dobro, zato je mnogo upanja, da se bo započeto delo tudi uspešno nadaljevalo.

Vipava. — Kar nas še živi, mislimo težke misli, kako pomagati slovenskemu ljudstvu — zlasti po naši mladinski organizaciji Orla. Včasih je mogel vaš vipavski dopisnik med fante-tovariše... Danes jih ni... Bogved, kdaj jih bo mogoče spet zbirati na sestankih. Da bi hoteli vsi isto pot, kot jo hoče Orel! No, to lažba ostane. Zdrav duh gre naprej... Orel hiti k solncu... Nadebudni naraščaj imamo. — Na zdar!

Škocljan pri Mokronogu. — Naraščaj vadi za Veliko noč. — Br. A. Zihel zdravi rane v bolnišnici pri Sv. Mihaelu nad Leobnom. Ranjen je že drugič. Piše, da ozdravlja in pojde tretjič nad sovražnika. Božja moč ga obvaruj. — Br. J. Peterlin čaka zdravja bojnim ranam na Moravskem v Godingu.

DROBIŽ.

Prorokovana. — Sedanje strahovito vojno so napovedovali že prej, ko ni še nihče vedel, kdaj in kako bo izbruhnila. — Napovedovala jo je

Ljudska vest z raznimi nadlogami in uboštvom ter pomanjkanjem ljudi. Omenjala je ljudska govorica vojne hčere v raznih podobah: kako bo iz podeželnega mesta zamogel en sam vso gospodo v gnojnem košu peljati v Ljubljano, kako se bodo štirje zbili za posodo moke in kako bo človek z gore na goro iskal človeka, da mu pomore pri delu. — Toda ne samo ljudska vest, ki vsled svoje narave ve, da grehom, kakršni so se godili proti vsem deseterim božjim zapovedim, mora slediti strašna kazen, marveč tudi misleci so jo napovedovali.

Prvi domači videc Simon Gregorčič, ki ga je skrbela ljubljene Slovenije usoda, je gledal bojni vihar na domačih tleh na Goriškem ob Soči — petdeset let pred izbruhom vojne: »Vihar grozan, vihar strašan — prihrumel z gorkega bo juga, — divjal čez plodno bo ravan, — ki tvoja jo napaja struga.« — Ko je gledal l. 1863. strahoto bodočih goriških bitk ob Soči — v istem letu je namreč zložil pesem »Soči« in jo objavil 16 let pozneje — se mu ni zdel daleč ta dan, ker gorje ni nikoli predaleč: »Gorje, da daleč ni ta dan!« In kakor bi takrat vršala, jo je opisal: »Nad tabo jasen bo oblok, — krog tebe pa svinčena toča — in dež krvav in solz potok — in blisk in grom — oh, bitva vroča.«

Drugi domači videc, ki je ljubil širšo domovino, božje kraljestvo na zemlji, katoliško cerkev, dr. Mahnič, je zrl tudi bojno grozo v širšem obsegu, evropsko vojno, ki zadivja kot kazen za strašne javne grehe, družabne in državne. (Prim.: Mahnič, »Več Luči«, 274.) Zaklical je: »Gorje ti Evropa! In kakšna, mislite, bo kazen, s katero bo pravični Bog pokoril narode in države za javne zločine? Kazen bo takšna, kakršno so si zaslužili; enaka bo kaznim, s katerimi je Bog vedno v zgodovini pokoril narode in države; a ta kazen bo tem večja, čim večji so grehi devetnajstega veka.« — Tudi Slovencem ne priznane ta vojna po njegovi napovedi, vsaj popolnoma ne: »Bojimo se,« je zapisal, »da tudi Slovenci ne kličemo

nad narod blagoslova, vzdržujoč liste, kateri v imenu narodnosti obrekujejo škofo.« Izpolnilo se je, kakor okušamo, zelo grenko.

Tretji domači videc, ki je ljubil in zdravil s svojimi nauki človeško družbo, je zrl svestovno vojno — »vihar, ki bo zmenil zemljo.« Bil je to naš organizator dr. Krek. Njegov opis in opomin, zapisan pred 24 leti, torej dvaindvajset let pred izbruhom požara, slove:

»Nasičen je zrak že grozečih snovi,
oj, čujmo še, preden vihar se vzbudi!
In glejmo si prošle povesti strašne,
da vidimo grozo bodočega dne!

ozračje soparno
zagatno preti nam,
in z grozo viharo
strašeče grozi nam;

Oj, bliskov žareči trakovi,
in treskov bobneči gromovi,
in v stokih medleče zemljé,
in joka v potokih solzé,
in svet opustošen in strt,
in groza, obupnost in — smrt. — — —

(Poročilo o I. slovenskem
katol. shodu 1892, str. 30)

Usoda in bodočnost Slovencev. — Isti naš dobronik, dr. Krek, izreka ravno tam besedo, kako bo z nami:

»Ko zmenil bo zemljo bodoči vihar,
narode vpepeljal krvavi požar,
zaupno pri križu bo stala družina
po Kristu svobodna in v Kristu jedina —
družina Slovencev, mej svetom neznana.
Dotlej le preganjana, v blato teptana. —
In stala bo varno! — — —
Ob križu se vlomi bobnenje viharo,
pri križu se vstavi upor in požar,
slovenskih svetinj ne poruši nikdar!

Podajmo roke si za spas domovini,
Kristjani bodimo in bomo jedini!
Po Kristu svobodna in v Kristu jedina
bo slavna, bo srečna Slovenov družina!«

A. K.

KNJIŽEVNOST.

Leonova družba je začela poleg znanstvenega časopisa »Čas« pošiljati tudi znamenite knjige svojim udom. Letos jim je poslala odlični knjigi, eno leposlovno, eno znanstveno.

P. Lui Coloma, »Malenkosti«. Roman. Kolikokrat smo tožili o škodi leposlovja in svarili pred »romani«. Tu pa imamo pred očmi dober roman. Misionar, jezuit Coloma, se je zamislil in začel misijon zoper okužene razmere španske države v jeziku leposlovcev in razkril na ta način grozo posledic, ki izvirajo za vse družabno in zasebno življenje iz gonje proti Cerkvi, iz družabnih grehov in iz grehov sploh. Razkril pa ni to grozo na ta način kakor mnogi plitvi in od krščanstva odpadli romanopisci, ki so dejali, da hočejo naslikati osebno in družabno pokvarjenost ljudi, pa so hkrati bralce še huje potunkali v blato, ampak Coloma kaže v vsakem spisu hkrati rešilno pot, ki je prizadetim osebam ves čas tako blizu. Da so v Španiji nekoliko uredili razmere, je vsekakor pripisovati tudi spisom globokovidnega moža. — Nam je že znan en njegov spis, povest »Juan Miseria« (Janez Nevolja). Ko ga je prebral predsednik izobraževalnega društva v Socijanu pri Mokronogu, bistroumen, 32 let star mož, ki zdaj že počiva med padlimi junaki in ki je užival izobrazbo zgolj slovenske kulture, ker ni znal tujih jezikov, je vzkliknil: »Ali ne bo prišlo pri nas ravno tako daleč, če ne bodo katoličani nastopili odločno pot? Ali ni poštni fant, kakor Lopezinek v tej povesti? In skoro v vsakem kraju je kakšen tak, ki je resno učenje na kol obesil in zdaj grize vse, kar je krščanskega, ker se od lenobe poštenim potom ne da živeti? — Naročite za knjižnico še na moje stroške en izvod!« Kar je »Janez Nevolja« za mestne in vaške sloje, to so »Malenkosti« za plemenitaše od navadnega naslova do grofa in kneza. Skvarjeni gospodi je malenkost, če pahne eno rodbino ali jezero nedolžnih otrok ali celo državo v pogubo. »Malenkosti« še veliko močnejše učinkujejo kakor »Janez Nevolja«, ker se strašne posledice greha razlivajo iz višjih krogov še bolj vidno.

Silvin Sardenko: Nebo žari. Pesmi. V Ljubljani (Katoliška Bukvarna) 1916. — Orli ne marajo nepotrebne mehkobe. Vendar kadar se nabere v srcu, se nasloni tudi mož na dlan in dobro mu de, če pride kdo in mu s pesmijo izvabi iz srca nakopičeno težo. Kolikokrat je junak David sam sebi iztožil s pesmijo srce, kadar je bilo preveč notri. Zdaj je v vsakih prsih nakopičeno toliko težkega, zlasti v orlovskih, kjer ni samo lastna skrb, ampak tudi ona za domačijo.

Silvin Sardenkove pesmi so primerne, da izvabijo vsaj nekaj skrite boli iz srca. Ali ne misli mladenič, ki odhaja (str. 8.), nekam tako:

»Z Bogom, gore!
Naše dvore
varujte krvave zore!
Z Bogom, bratje!
Mi soldatje
bojni svatbi bomo svatje.«

Marsikateri, ki bi dobil te pesmice v »strelni jarek«, kjer (str. 20.) »dolgo: Menda že deseti dan, kakor krt je zakopan,« bi menil:

»Lepše zna povedati Sardenko kot jaz«, in dobro bi mu delo, da ga doma milujejo: »Nima kruha, nima ga požirka. V žepu tesna ura repetirka trka, trka kot mrtvaška smrt.«

Marsikomu je na mislih: »Mora k zmagi domovina —«, toda sredi takih misli (str. 22.) »ptič šrapnel je mimo jarka šinil, kakor senca mož je v rov izginil.«

Vsak bo našel v pesmicah kos svojih občutkov. Kako je fant včasih kosil cvetno deteljo. Zdaj pa: »Kadar boste jo kosili, tiho boste govorili: Padajte rudeče glave, kakor kaplje prekrvave. Sinova je tekla živa kri, da prosta ti si, njiva.«

Tako se vrstijo v pesniških kapljicah pesnikovega srca čustva vojakov, domačih, matere, sina, očeta, hčere, neveste, umirajočih, lačnih, upolnih. Tudi to je notri, kar so Orli ponavljali v različnih izrazih tolikrat (str. 5.): »Tvoj jasni prestol in oltar poslednji naših src udar, poslednja kaplja!«

V teh časih prevar je srečen, kdor posluša Odrešenika (str. 60.): »In kdor bo hotel tiste dni — pit mojo sveto Rešnjo kri«, tega bo (str. 61.) »otela težkega strahu, kraljica svetega miru — Marija.«

Cena nevezani zbirki je 1 K, vezani 1 K 80 vin. A. K.

Dar orlovskemu glasilu »Mladosti« za leto 1916.

Vlč. g. Jernej Hafner, c. kr. kurat, sotrudnik »Mladosti« ter eden izmed vnetih prijateljev in organizatorjev orlovskih, je ostal mož orlovskega dejanja tudi v odsotnosti ter nam poslal v dar sedemintrideset kron. Častitemu bratu orlovska zahvala in bratski: Na zdar!

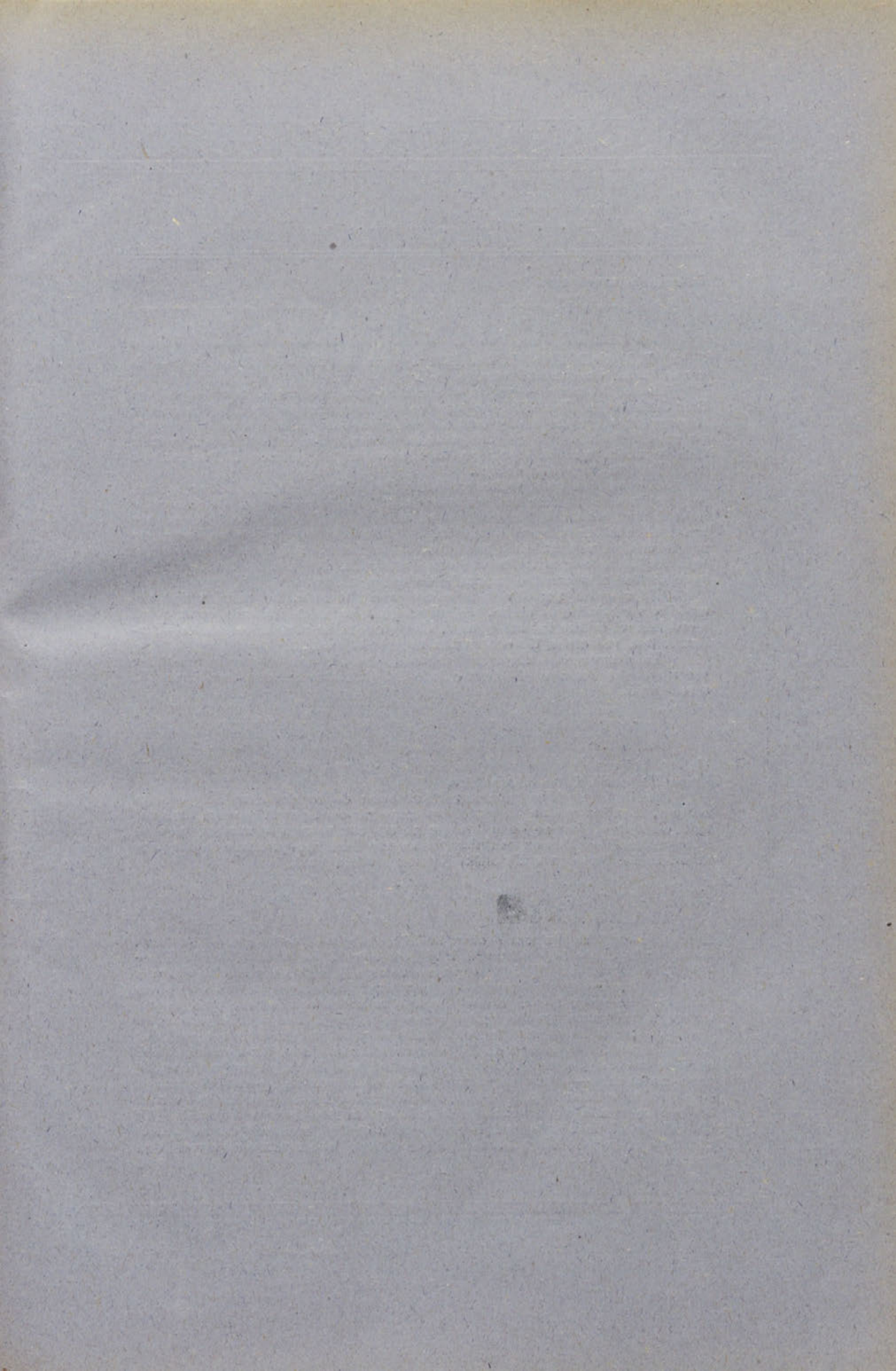
Naročilo odsekom.

Odseki naj ne pozabijo, koder je malo možno, beležiti orlovske vojne kronike. Imena padlih, ujetih, ranjenih. Shraniti po možnosti njihova pisma. O padlih zapisati glavne podatke. Starost, kraj, način, datum smrti, kak značilni dogodek iz njegovega življenja, ali morda rek, ki mu je bil pri delovanju merodajen. Čemu bi Orli ne skrbeli za svojo zgodovino. Najpametneje je, da podatke objavijo prijatelji padlega v »Mladosti« in prilože sliko, kjer jo imajo. Ko nas več ne bo, bo marsikateri mladenič pazno prebiral zgodbe o mladih prednikih, ki so padli ob znamenitem času.

Listnica uredništva.

Ne zanemarimo širiti »Mladosti«! Sicer se ji oglašajo, hvala Bogu, goreči prijatelji tem bolj, čim bolj jo svetovna kriza skuša spraviti v gmotno stisko. Tisti junak, ki so mu hoteli odpeljati ladjo, jo je z zobmi držal, potem, ko so mu posekali roki. Taki junaki so Orli. Ne puste, da bi kaj propadlo, kar so začeli.

Krog, ki sodeluje vneto pri glasilu, mi je naročil, naj nosim ime uredništva, odkar je odšel brat Podlesnik. Ne vem, če ravna jo krščansko z menoj. Sebi skrito delo, meni pa ime. Naj bo. Se podpisujem.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Izšla je času primerna knjiga

Premišljevanja o božjem Srcu Jezusovem.

Spisal P. Marjofil Holeček, frančiškan. Cena K 1-20 za broširan, K 2- za vezan izvod. Po pošti 20 vinarjev več.

Katoliški narodi vesoljnega sveta se oklepajo vedno tesneje božjega Srca Jezusovega. Tudi Slovenci smo se božjemu Srcu že pred leti posvetili; to posvetitev smo že mnogokrat obnovili; na posebno slovesen način se je pa zgodilo to letos, ko nam je prinesla vojska toliko žalosti in trpljenja in smo še močnejše začutili potrebo, da nam odpre to Srce neusahljive zaklade svoje ljubezni in svojih dobrot.

Ker smo se pa z večkratno posvetitvijo tako približali božjemu Srcu, je potrebno, da to Srce tudi natančneje in jasneje spoznamo, da prodremo nekoliko v neizmerne skrivnosti in milosti, ki jih Zveličarjevo Srce za nas brani in nas želi z njimi obogatiti. — Četudi bi vse knjige na svetu ne mogle vredno popisati vseh zakladov, ki jih hrani božje Srce, bo vendar ta lepa knjiga zelo razveselila vsakega častivca in dvignila med vernimi Slovenci čiščenje in otroško zaupanje do božjega Srca.

Kdor se bo utopil v ta prisrčna premišljevanja, bo našel v njih neusahljiv vir tolažbe in utehe, četudi so ga v sedanjih viharjih časih objeli morda dnevi bridke žalosti in tuge. Čim globokejše rane ti je zasekalo življenje, tem več utehe ti bodo nudila ta premišljevanja.

Ta dragocena knjiga naj se torej širi ter prinese mir in tolažbo v vse slovenske domove. Dobi se v Katoliški Bukvarni in vseh frančiškanskih samostanih.

Lavretanske litanije

Mater božje za mešani zbor, oziroma eno-, dvo-, ali triglasni zbor zložil Franc Ferjančič. Cena 30 vinarjev.

Te litanije, ki so ravno izšle, bodo dobro došle našim pevskim zborom. Z njimi pa ne bo ustrezno samo pevovodjem in pevcem, temveč tudi občinstvu, ker se bodo litanije po svojem ustroju in značaju povsod hitro udomačile. Meseca majnika in za vse Marijine praznike bodo prav dobro došle. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Varčna kuharica.

Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915. M. R. Založila Katoliška Bukvarna. Cena K 1-20, v platno vezana K 1-80, po pošti 20 vin. več.

Knjiga ne bo služila samo ob času druginje, temveč bo tudi ob dobrih časih pot do blagostanja. Njene posebne vrline so označene v predgovoru, katerega naj pazno prečita vsaka gospodinja. Knjiga se ogiblje potrate in vpoštevata povsod varčnost ter uči, kako si pomaga gospodinja s sredstvi, katera so vedno in povsod dobiti. Vsa navodila so pa večkrat preizkušena; sprejela so se samo jedila, ki se tudi glede okusa lahko postavijo na vsako imenitno mizo. — Zelo pregledno kazalo ob koncu knjige ti tudi pomaga takoj rešiti vprašanje, kaj boš danes ali jutri kuhala. S to knjigo v roki boš namreč znala postaviti na mizo tudi eno in isto živilo v najrazličnejših oblikah in si boš znala vedno pomagati z malimi sredstvi, da ne prideš nikdar v zadrego. Knjiga bo mnogo pripomogla k blagostanju slovenskega naroda.